

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XVII. Vt iuxta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

potest Gl. finalis in c. dilectus, 18. hoc tit. Hostiensis in sum. huius tit. §. sunt autem quedam.

NOTANDVM II. Lex iurisdictionalis, ad quam Ecclesie omnes, etiam Monasteria, quae exempta non sunt, obligantur, in his consistit: I. In praestanda obedientia, ac subiectione, seu in parendo mandatis Episcopi. II. Institutio, & destitutio in beneficijs, spectato communi iure, ad Episcopum spectat, c. cum ex iniuncto, 12. in fine, de haeret. III. Correctio, visitatio, morum reformatio, censura Ecclesiastica, iurisdictione causarum ad forum externum Ecclesiasticum spectantium. IV. Publicae poenitentiae impositio, c. accedentibus, 12. de excessu Praelatorum; Sacramentorum receptio, absolutio, item indulgentia, dispensatio.

NOTANDVM III. Lex dioecessana, cui Monasteria omnia ratione capellarum sibi incorporatarum, si ex exempta non sint, subiiciuntur, in his consistit: I. Exactio annua cathedralici, videlicet duorum solidorum, c. inter caetera, 8. causa 10. q. 3. II. Subsidij charitativi petitio secundum facultates Ecclesiae, alteriusve beneficii, vt hic, & in c. cum Apostolus, 6. §. Prohibemus, de censibus, & dixi de hoc lib. 3. p. 1. c. 3. §. vn. III. Quarta portio decimarum Episcopis praestanda, spectato communi iure, c. de quarta, 4. de praescript. Haec tamen praestatio pluribus locis per desuetudinem abolita est, vt dixi lib. 4. Theol. moral. tr. 6. c. 4. n. 6. IV. Portio canonica ex legatis, & funeralibus oblationibus, vbi ea in vsu est: Imò ad hanc Monasteria, etiam exempta, obligantur. Qua de re videri potest Trident. sess. 25. c. 13. de reformat. & quae dixi lib. 3. Th. mor. tr. 5. c. vlt. n. 13. V. Procuraciones, seu victualia praestari solita, dum Episcopus, vel alius eius iussu visitat. Ad eiusmodi procuraciones etiam Monasteria, quae Episcopo subiecta sunt, obligantur, c. sopitae, 14. de censibus: quandoquidem procuratio annexa est visitationi, c. cum venerabilis, 21. eod. tit. Quamobrem aliqui procuraciones has ad legem iurisdictionalem reuocant. VI. Ad Synodum conuocatio, eam

enim ad legem dioecessana spectare, dicitur in c. quod super, 9. de maior & obed. Verum neque à Synodo Abbates Monasteriorum hodierno iure liberantur, vt ibi dicam. De lege dioecessana, & iurisdictionali vide plura apud Canonistas in c. dilectus, hoc tit. vbi Abb. n. 4. Imola. n. 6.

NOTANDVM IV. Procuraciones tempore visitationis ab Ecclesijs accipiendae sunt, habita ratione facultatum, & ita moderate, vt nequaquam grauentur. Qua de re Concil. Trident. sess. 24. c. 3. de reformat. Paulus Piascius in praxi Episc. p. 2. c. 3. n. 14. Paulus Salodius de visitat. p. 2. c. 1. §. Nec videtur, Ioann. Franciscus Paunus de visitationibus, p. 1. q. 6. n. 8. & 9. vbi moment, si Ecclesiae omnino pauperes sint, quod Episcopus proprijs sumptibus eas visitare teneatur. Quod vt communiter receptum tradit etiam Zerola in praxi ver. visitatio, p. 1. dub. 7. Barbosa de potest. Episc. p. 3. alleg. 73. n. 51. 52. Syl. ver. visitatio q. 5.

CAPITVLVM XVII.

Vt iuxta.

PARAPHRASIS.

Ne dissolutionis materia praebatur, Archiepiscopus (vel Episcopus) cum Monasteria sibi subiecta visitat, non debet seculares secum ducere ad Capitulum, in quo visitatio peragitur; praeter duos aut tres Canonicos, adiunctis etiam personis Religiosis, quatenus id expedire videbitur.

SUMMARIVM.

1. Ad visitationem Religiosorum pauci adhibendi, iique idonei, praesertim Canonici, si Episcopus ipse visitet.
2. Decens est, vt non solum seculares adhibeantur, sed vnus, aut plures Religiosi.

NOTANDVM I. Ad visitationem Religiosorum oportet adhibere paucos viros idoneos, qui Ecclesiastici esse debent, praesertim Canonici Ecclesiae Cathedralis. Id verò intelligendum est, si Episcopus per se ipsum visitet: decens enim est, vt duos canonicos,

Xxxx

nonicos,

nonicos, tanquam consiliarios & laterales suos secum ducat, argum. c. ad audientiam, 15. de cleric. non relident. Sin autem alij, quàm Canonici, ad visitandum magis idonei sint, eos adhiberi posse, ex Hostiensi docent Ioann. Andr. hic n. 7. Imola n. 2.

2 NOTANDVM II. Decens est, vt ad visitationem Religiosorum non solum seculares Clerici adhibeantur, sed vnus, aut plures Religiosi: quippe cum hi maiorem regularis disciplinae cognitionem atque experientiam habentes magis idonei censentur, vti Gl. hic monet, ver. adiunctis, argum. c. in singulis, 8. de statu Monachorum, & consentit Extravagans, Bonifac. VIII. quae incipit: *Debent hoc tit. iun. Gl. ver. Religiosa.*

CAPITVLVM XVIII.

Dilectus.

PARAPHRASIS.

Cum Abbas Monasterij Rothomagensis cõtenderet, tertiam partem multarum pecuniarum, quas Parochiani in quinque parochijs soluere cogentur, ex consuetudine antiqua ad ipsum Monasterium spectare; Innocentius III. quibusdam mandauit, vt auditis ijs, quae tum ex parte Abbatis, tum ex parte Episcopi Venetensis proponerentur, causam instructam ad ipsum remitterent. Sed Episcopus processum iudicij impedire volebat, ex allegatione sententiae, quae pro ipso contra Monasterium lata esset, quod circa legem dioecesanam in Ecclesijs quibusdam nullum eidem Monasterio ius competeret. Quamobrem conquestus est Abbas Honorio III. qui Innocentio successerat; eum hic non agatur de lege dioecesana, sed de lege iurisdictionali, videl. de citatione, causarum examinatione, definitione ac prouisione, quam ad se quadatenus pertinere Abbas contendebat, ideo ne patiat, praetextu sententiae illius, causae processum vltius impedire. Hoc intellecto, Honorius mandat dictis Iudicibus, vt non

obstante illa sententia, in negotio ipsius commisso procedant.

SUMMARIUM.

1. *Iudex ecclesiasticus potest imponere multas non tantum subiectis sibi clericis, sed etiam laicis, in causis ad forum ecclesiasticum spectantibus.*
2. *Consuetudo antiqua, praesertim immemorialis, sufficit ad obtinendum & retinendum ius v. g. iurisdictionis in praedictum Episcopi, licet titulus allegari nequeat.*
3. *Exceptio rei iudicata opponi potest ad impediendum actionis processum.*

NOTANDVM I. Iudex Ecclesiasticus (qualis erat hic Abbas ratione Monasterij sui) potest imponere multas pecuniarum non tantum subiectis sibi clericis, sed etiam laicis; intellige in causis ad forum ecclesiasticum spectantibus. Ita sumitur ex c. statumus, 55. causa 16. q. 1. & tradit sibi Gl. ver. bannum, Ioann. Andr. hic n. 7. Abb. not. 1. Imola n. 1. & 10. Felinus in c. irrefragabili, §. Caeterum, n. 6. hoc tit. Hostiensium. huius tit. n. 4. Zerola in praxi, p. 1. ver. compositio, n. 2. Couar. lib. 2. ver. resol. c. 9. ver. quartum, Barbosa p. 3. allegat. 107. n. 18. Qui etiam addunt, quod Ordinarius, videl. Episcopus, vel similis Praelatus poenam suae Camerae seu fisco applicare possit, argum. huius c. Quamuis melius agat, si ad alium primum usum applicet. Sed vide, quae ex Concil. Trident. sess. 25. c. 3. de reformat. dicam infra.

NOTANDVM II. Consuetudo antiqua, praesertim si immemorialis sit, sufficit ad obtinendum, ac retinendum ius v. g. iurisdictionis in praedictum Episcopi, tamen si titulus allegari non possit. Ita Imola hic n. 3. Abb. n. 3. & dixi de hoc in c. quod translationem, 4. de offic. Legati.

NOTANDVM III. Exceptio rei iudicatae, tanquam litis finitae, opponi potest ad impediendum actionis processum. Ita Imola hic n. 4. Sed requiritur, vt sit causa eadem

non